

اظهار نظر کارشناسی درباره:
طرح تغییر عنوان «کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور» به کمیسیون
«امور داخلی کشور و شوراها»

مقدمه

این طرح در صدد تغییر عنوان «کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور» به «کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها» است و در مقدمه توجیهی بر سه دلیل تأکید شده است:

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

- در شرح وظایف کمیسیون در ماده (۵۷) قانون آیین نامه داخلی، سیاست داخلی به عنوان اصلی ترین وظیفه با اولویت در میان دیگر وظایف در قانون مذکور ذکر گردیده است، اما این اولویت در نام کمیسیون مشهود نیست.

شماره ثبت:

۳۱۰

- علی القاعده موضوع شوراها جزئی از کل امور داخلی کشور است، فلذا باید ابتدا امور داخلی کشور و سپس شوراها آورده شود.

شماره چاپ:

۶۰۵

- در محاوره و بعضاً در مکاتبات، بخش های میانی و انتهایی نامها و عناوین حذف می گردد که این امر موجب می شود افرادی که با کمیسیون آشنایی کمتری دارند حیطه اختیارات کمیسیون را صرفاً موضوع شوراها بدانند و در ارجاع امور به این کمیسیون کوتاهی هایی صورت گیرد.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۹/۵

بر اساس دلایل مذکور نتیجه گرفته شده است که ضرورت دارد نام کمیسیون از «شوراها و امور داخلی کشور» به «امور داخلی کشور و شوراها» تغییر یابد.

همچنان که در سه مورد دلایل توجیهی ملاحظه می شود منطقی است که واژه ها در نام کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور به گونه ای ترکیب شوند که اولویت به امور داخلی که خود در برگیرنده امور مربوط به شوراها نیز است داده شود. دلایل توجیهی آورده شده به قدر کافی ضرورت این تغییر را می نمایاند.

معاونت پژوهش های

اقتصادی

دفاتر: مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

اظهار نظر کارشناسی

۱. اولاً آوردن کلمه «کشور» در عبارت پیشنهادی «کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها» زاید است چرا که در عبارت «امور داخلی» لفظ «کشور» مستتر است و انتظار غیر از این از کمیسیون داخلی مجلس یک کشور نمی توان داشت. بنابراین این واژه نه تنها کمکی به تفهیم موضوع کمیسیون نمی کند، بلکه منجر به

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۵۵۷۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۹/۵

طولیل شدن ترکیب عنوان نیز می‌شود. شایان ذکر است در عنوان سایر کمیسیون‌ها نیز واژه «کشور» مستتر است. برای مثال کمیسیون اجتماعی بالضروره و بی‌شک به مسائل اجتماعی «کشور» می‌پردازد یا کمیسیون امنیت و سیاست خارجی بلاشک به امنیت - داخلی و خارجی - و سیاست خارجی «کشور» اهتمام دارد.

۲. عنوان «کمیسیون داخلی و شوراها» نمی‌تواند تبیین‌کننده محدوده و اختیارات این کمیسیون باشد و درک روشنی را برای مخاطبین القا نمی‌کند. در واقع عنوان «امور داخلی» چنان دامنه فراخ و گسترده‌ای دارد که امور اقتصادی، ورزشی، فرهنگی، بهداشتی و غیره را نیز کماکان دربرمی‌گیرد. به عبارت دیگر امور داخلی مختص مسائل سیاسی و شوراها نیست، بلکه هر آنچه در داخل به «مسئله» و «امر» تبدیل می‌شود اعم از اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... می‌تواند داخل در این عبارت شود. از این رو آوردن عبارت «امور داخلی» اشتباهی روشن است.

۳. زمانی که از عبارت «امور داخلی» در عنوان کمیسیون استفاده می‌شود در اذهان چنین القا می‌شود که این کمیسیون به امور جزئی و بی‌اهمیت که در کمیسیون‌های مهم و تخصصی‌تر جای بحث ندارند، می‌پردازد. به همین دلیل نیز است که نمایندگان محترم مجلس تقریباً کمتر با میل و رغبت این کمیسیون را برای انجام وظیفه انتخاب می‌کنند.

این در حالی است که این کمیسیون مسائل اساسی و بنیادی حاکمیت و حکمرانی را در نظام جمهوری اسلامی مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد؛ مسائلی که تصمیم‌گیری در مورد آنها سایر حوزه‌ها را نیز تحت‌الشعاع قرار داده و مشمول تغییرات جزئی یا اساسی می‌کند. لذا تغییر عنوان این کمیسیون و انتخاب عنوان شایسته و درخور برای آن، ارزش و اعتبار واقعی آن را به خوبی نشان خواهد داد.

۴. آوردن واژه «شوراها» در عنوان کمیسیون، نیز زاید است، چرا که هم در عبارت سیاست داخلی و هم در عبارت امور داخلی مستتر است. از طرف دیگر این واژه در عنوان کمیسیون، در نظر اول چنین متبادر می‌کند که این کمیسیون وظیفه مهم‌تری غیر از شوراها - و اغراق نیست اگر گفته شود اصولاً هیچ وظیفه دیگری جز شوراها - ندارد.

تغییر عنوان کمیسیون از «شوراها و امور داخلی کشور» به «سیاست داخلی»

با توجه به دلایل بیان شده عنوان فعلی کمیسیون یعنی «شوراها و امور داخلی» عنوان گویایی نیست و به خوبی نمی‌تواند وظایف مصرح در ماده (۵۷) قانون آیین‌نامه داخلی را بیان کند. همچنین عنوان پیشنهادی طرح یعنی «امور داخلی و شوراها» نیز کلی بوده و به خوبی تبیین‌کننده محدوده و اختیارات این کمیسیون نیست و اهمیت و جایگاه مهم این کمیسیون را گوشزد نمی‌کند. از این رو پیشنهاد می‌شود با توجه به دلایل زیر یک تغییر اساسی و اصولی از عنوان «کمیسیون شوراها و امور داخلی» به عنوان «کمیسیون سیاست داخلی» صورت گیرد.

۱. امور سیاسی یک کشور به دو حوزه کلی «سیاست داخلی» و «سیاست خارجی» تقسیم می‌شوند. «سیاست داخلی» دربرگیرنده امور و مسائلی است که جنبه سیاسی داشته و ساختارهای حکمرانی یک کشور از جمله شوراها، شهرداری‌ها، تقسیمات کشوری، انتخابات، احزاب سیاسی و تشکل‌های مدنی را دربر می‌گیرند. سیاست به معنای تصمیم‌گیری، راه‌حل‌دهی، چاره‌جویی، رفع اختلافات از طریق مذاکره و تدبیر و تمشیت امور نیز هست. بنابراین زمانی که از کمیسیون «سیاست داخلی» نام برده می‌شود در واقع مراد، مجمعی از نمایندگان مجلس است که از شایستگی و تخصص لازم برای تمشیت امور اساسی که

در سپهر سیاست داخلی کشور در مقابل سیاست خارجی قرار می‌گیرد، برخوردار است.

۲. استفاده از عبارت «سیاست داخلی» به معنای این است که مجلس همانطور که با کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به موضوعات و مسائل روابط خارجی اهمیت می‌دهد، با کمیسیون سیاست داخلی برای حوزه سیاست داخلی اهمیت قائل است و از طرفی نشان می‌دهد که این کمیسیون از وظایف مهمی برخوردار است و مسائل اساسی کشور را مورد بررسی قرار می‌دهد به گونه‌ای که توسعه کشور و رسیدن به شاخص‌های حکمرانی مطلوب نیازمند توجه به آنهاست. این امر، همچنین می‌تواند انگیزه خوبی برای نمایندگان محترم مجلس باشد تا به عضویت در این کمیسیون رغبت بیشتری نشان دهند.

۳. عبارت «سیاست داخلی» از طرفی به کمیسیون اعتبار ویژه‌ای می‌دهد و این طور به ذهن متبادر می‌کند که این کمیسیون به طور کاملاً تخصصی به مسائل سیاست داخلی مشغول است و از طرف دیگر نشان می‌دهد که سیاست داخلی نیز مانند سیاست خارجی و امور دیگری مثل فرهنگ، اقتصاد و اجتماع برای جمهوری اسلامی ایران مهم است. کمتر نظام مردم‌سالاری را می‌توان نام برد که سیاست داخلی در آن از جایگاه ویژه‌ای برخوردار نباشد.

۴. چنانکه در دلایل توجیهی این طرح نیز اشاره شده است، مطابق ماده (۵۷) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، «کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور برای انجام وظایف محوله در محدوده سیاست داخلی، شوراها، امور غیر عمرانی شهرداری‌ها و ثبت احوال مطابق ضوابط این آیین‌نامه تشکیل می‌شود»، ملاحظه می‌شود که در این ماده عبارت «سیاست داخلی»، محدوده وظایف این کمیسیون را به خوبی نشان داده است. به عبارت دیگر محدوده وظایف کمیسیون در همین عبارت «سیاست داخلی» ترسیم شده است. موضوعاتی مثل شوراها، امور غیر عمرانی شهرداری‌ها و ثبت احوال هم در محدوده سیاست داخلی قرار می‌گیرد هر چند که در این ماده جهت تأکید بیشتر و برای احصای پاره‌ای از موضوعات قابل طرح در این کمیسیون، به «شوراها»، «امور غیر عمرانی شهرداری‌ها» و «ثبت احوال» نیز اشاره شده باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به دلایل بیان شده عنوان فعلی کمیسیون یعنی «شوراها و امور داخلی» عنوان گویایی نیست و به خوبی نمی‌تواند وظایف مصرح در ماده (۵۷) قانون آیین‌نامه داخلی را بیان کند. همچنین عنوان پیشنهادی طرح یعنی «امور داخلی و شوراها» نیز کلی بوده و به خوبی تبیین‌کننده محدوده و اختیارات این کمیسیون نیست و اهمیت و جایگاه مهم این کمیسیون را در تمثیت و اصلاح امور اساسی کشور که رهنمون‌کننده به توسعه و شاخص‌های حکمرانی مطلوب است، گوشزد نمی‌کند. **از این رو پیشنهاد می‌شود عنوان کمیسیون از «شوراها و امور داخلی» به «سیاست داخلی» تغییر یابد.**

